

**Liiklejate hoiakud
vöötradade suhtes**

Uringuaruanne
september-oktoober 2008

sisukord

sisukord

- Uuringu eesmärk ja läbiviimise metoodika
- Uuringu tulemused
 - Valimi struktuur
 - Autojuhtide käitumine vöötrajal
 - Suhtumine vöötraja käitumispõhimõtete meeldetuletamisesse meedias
 - Liikluskampaania märkamine
 - Suhtumine piirkiiruse vähendamisesse kesklinnas
- Kokkuvõte ja soovitused
- Lisad
 - Lisa 1: projekti tööühm
 - Lisa 2: uuringu ankeet
 - Lisa 3: lahtised vastused

uuringu eesmärk

uuringu eesmärk

- Liiklejate uuringu põhieesmärk on hinnata liiklejate käitumist Tallinna ja Tartu kesklinnas. Selleks korraldas TNS Emor küsitluse autojuhtide ja jalakäijate seas Tallinnas ning Tartus. Aruandes on uuringutulemusi võrreldud eelnevate aastate samalaadsete uuringutega.

Uuringu käigus selgus:

- autojuhtide käitumine vöötradadel
- suhtumine vöötraja käitumispõhimõtete meeldetuletamisesse meedias
- liiklusohutuskampania märkamine ja hinnang sellele, kuivõrd mõjutas kampania autojuhtide käitumist
- liiklejate suhtumine piirkiiruse vähendamisele kesklinnas

uuringu läbiviimise metoodika

uuringu läbiviimise metoodika

■ Uuringu meetod ja üldkogum

- CATI (*Computer Assisted Telephone Interviewing*), sh 25% mobiilinumbrite valim
- Tallinna ja Tartu autojuhid ning jalakäijad vanuses 18-64 aastat, üldkogumi suurus Tallinnas on 261 000 inimest ja Tartus 65 600 inimest

■ Küsitlusperiood:

- 22.-26. september 2008

■ Valim:

- Autojuhtide valim Tallinnas oli 250 inimest (vastas 251 inimest) ja Tartus 200 inimest. Jalakäijate valim mõlemas linnas oli 100 inimest (2007.aastal oli Tartus jalakäijate valim 50 inimest)
- 250 ja 200 vastaja puhul on tulemuste valimiviga kuni 7%
100 vastaja puhul on tulemuste valimiviga kuni 10%

■ Aruande sisust:

- Tulemused on aruandes esitatud nendes sihtrühmades, kus on vastajate hulk on tulemuste esitamiseks piisav. Seetõttu on erinevaid sihtrühmi esitatud vähem, kui näiteks 2007.a aruandes
- Tulemused on esitatud nii graafiliselt kui ka kommenteeritult
Lisas on esitatud uuringu küsimustik ja vastajate lahtised kommentaarid

- Uuringu tellija on **Maanteeamet**. Uuringu tulemuste omandiõigus kuulub uuringu tellijale

uuringu tulemused vastajate profiil

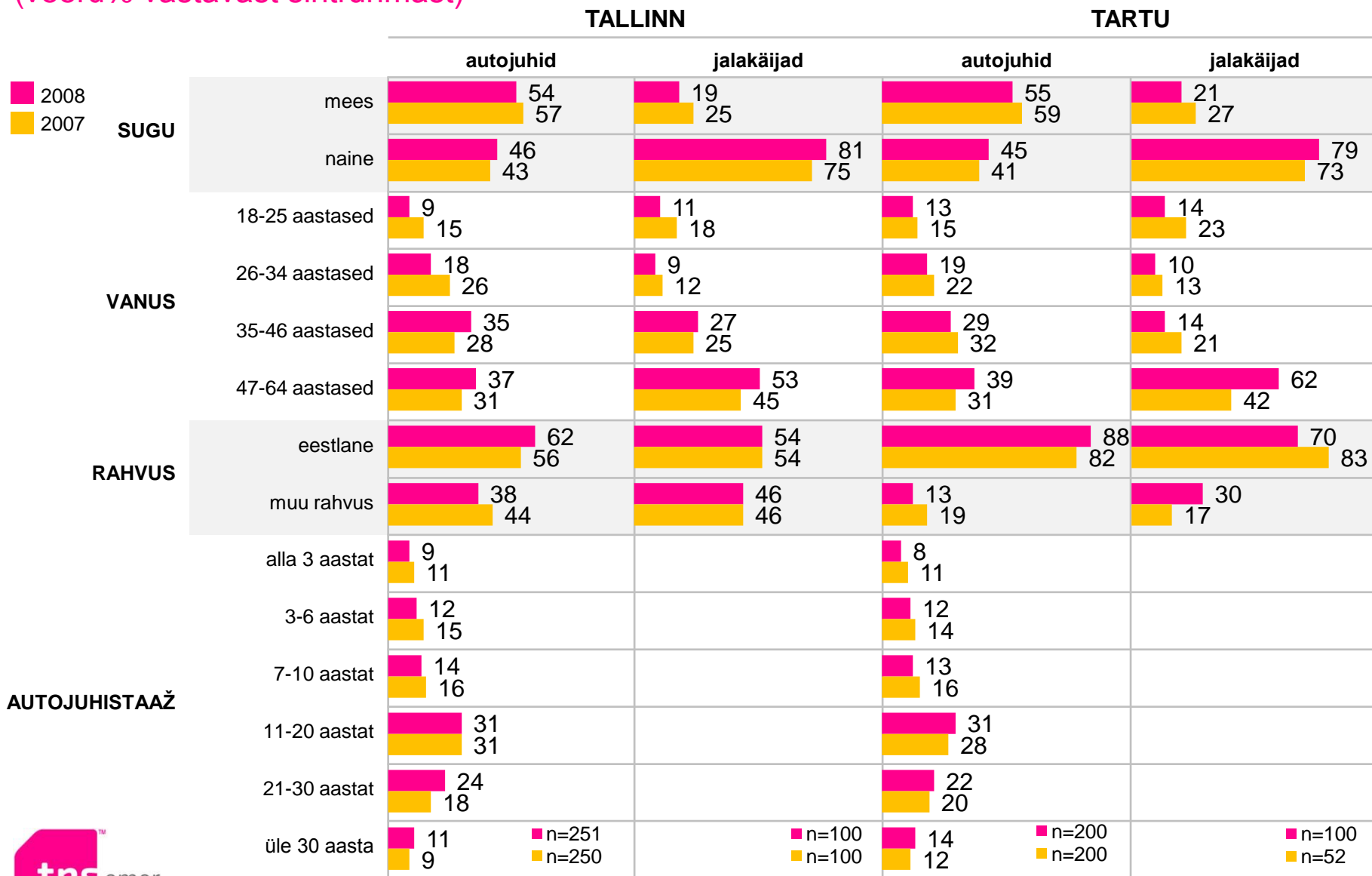

vastajate profiilist ja sihtrühmade analüüsist aruandes

- Võrreldes vastavate proportsioonidega elanikkonnas on **autojuhtide seas rohkem mehi ja eestlasi**
- Ootuspäraselt on **vastajate profiil kahe aasta võrdluses suhteliselt stabiilne**
 - Mõnevõrra rohkem on sel aastal kõikides sihtrühmades vanemaid inimesi ja naisi
 - Autojuhtide seas domineerivad väga pika staažiga juhid – kaks juhti kolmest nii Tallinnas kui Tartus on autoroolis üle kümne aasta
- NB! Läbivalt on aruandes sihtrühmiti vaadeldud neid vastajagruppe, kus vastanuid on 40 või enam (võrdluseks: ESOMAR soovitab analüüsida grupe, milles on vähemalt 50 vastajat)
- NB! Aruandes on ringidega tähistatud olulisemad erinevused, muutused võrreldes eelmise aastaga. Kõik tähistatud erinevused on statistiliselt olulised

vastajate profiil

(veeru% vastavast sihtrühmast)

uuringu tulemused

autojuhtide käitumine vöötrajal

autojuhtide käitumine vöötrajal

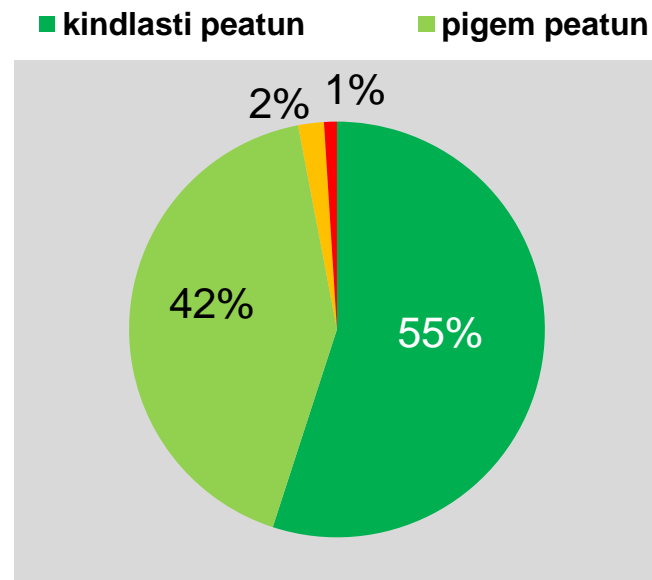
on parem kui varasematel aastatel

- Kui juba eelmistel aastatel oli autojuhid enda käitumise suhtes väga optimistlikult meelestatud, siis sel aastal on nende hinnangud veelgi paremad
 - Vähemalt iga teine autojuht nii Tallinnas (52%) kui Tartus (59%) väidab, et peatub kindlasti kui ülekäiguraja ees ootab üks inimene;
 - Kui ootajaid on mitu, siis väidetavalt peatub üheksa juhti kümnest.
- Kui ülekäiguraja ees ootab üks inimene, siis kõige tõenäolisemalt peatuvad nii Tallinnas kui Tartus
 - naised ja muust rahvusest autojuhid, vanuse poolest noorimad ja vanemad juhid ning väiksema juhistaaziga inimesed
 - Tartlaste seas paistab liikluskultuur selles osas kõrgem – need, kes on valmis peatuma, väidavad, et nad teevad seda kindlasti
 - Võrreldes eelmise uuringuga on mõlemas linnas oluliselt paranenud noorte juhtide hinnang ning Tallinnas naiste hinnang. Samas on Tartus 35-46.a juhtide hinnangud oma käitumisele negatiivsemad kui 2007.a
- Kui ülekäiguraja ees ootab mitu inimest, siis väidetavalt valdav enamus autojuhtidest peatub. Vastajagrupiti selles osas olulisi erinevusi hinnangutes pole
 - Võrreldes eelmise aastaga on nii Tallinnas kui Tartus kõige enam positiivseid muutusi näha noorima staažiga juhtide seas
- Kui eelmisel aastal ei läinud jalakäijate hinnangud autojuhtide kommentaaridega kokku, siis sel aastal kinnitavad jalakäijad autojuhtide sõnu – 65% Tallinna ja Tartu jalakäijatest on arvamusel, et juhtide käitumine ülekäiguraja ees on paranenud
 - Tartu jalakäijad olid ka 2007.a suhteliselt positiivsed: 56% pidas juhtide käitumist siis paremaks, Tallinnas arvas nii iga kolmas jalakäija

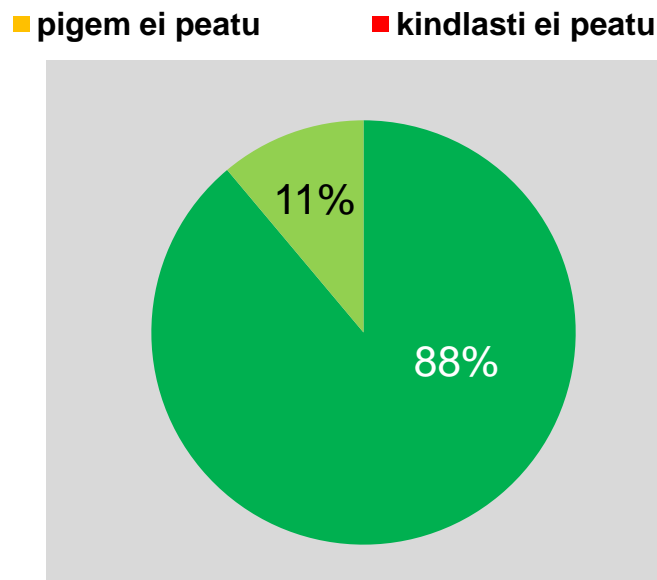
autojuhtide käitumine vöötrajal

(% kõikidest autojuhtidest)

Kas Te peatute reguleerimata ülekäiguraja ees juhul, kui üks inimene ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust?

Kas Te peatute reguleerimata ülekäiguraja ees juhul, kui mitu inimest ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust?

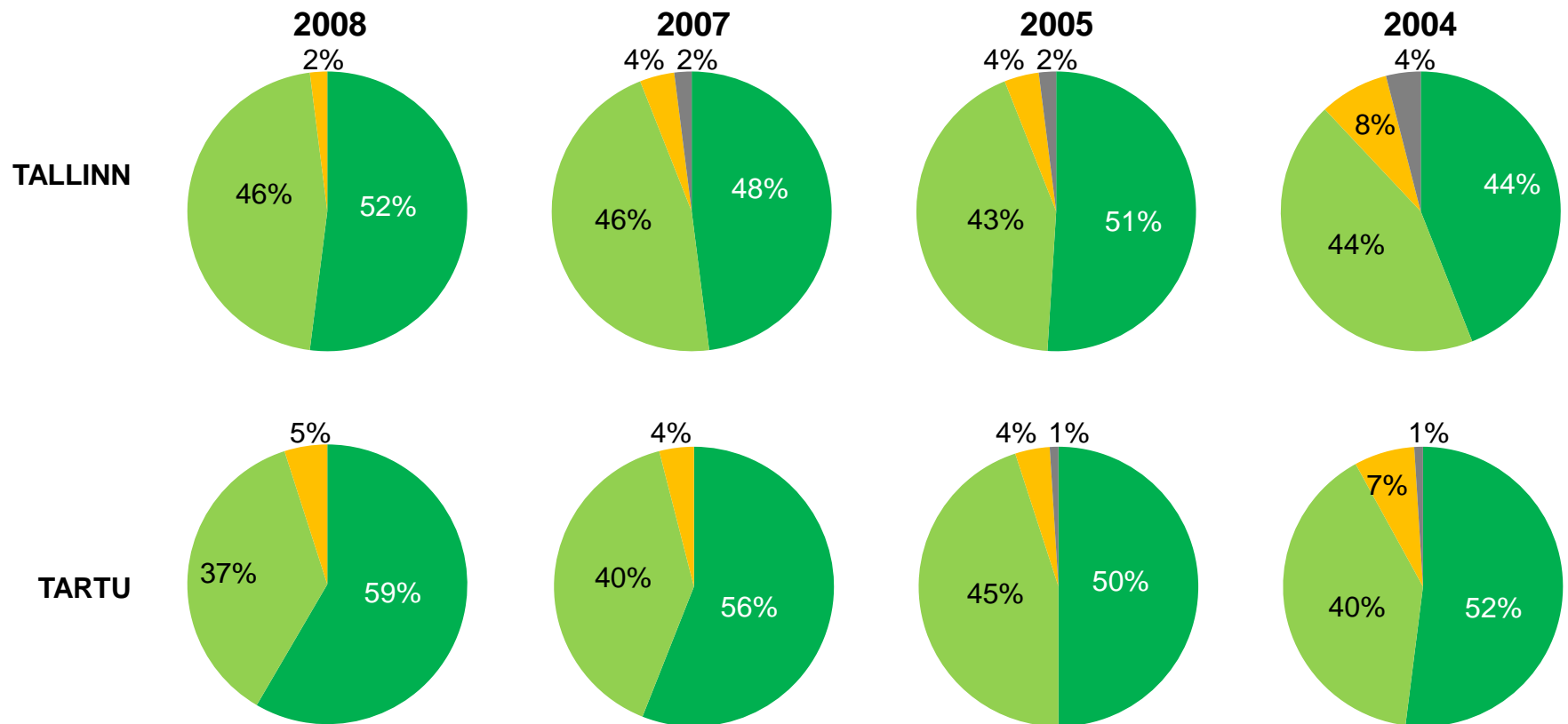

autojuhtide käitumine vöötrajal: aastate dünaamika

(% vastava linna autojuhtidest)

Kas Te peatute reguleerimata ülekäiguraja ees juhul, kui üks inimene ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust?

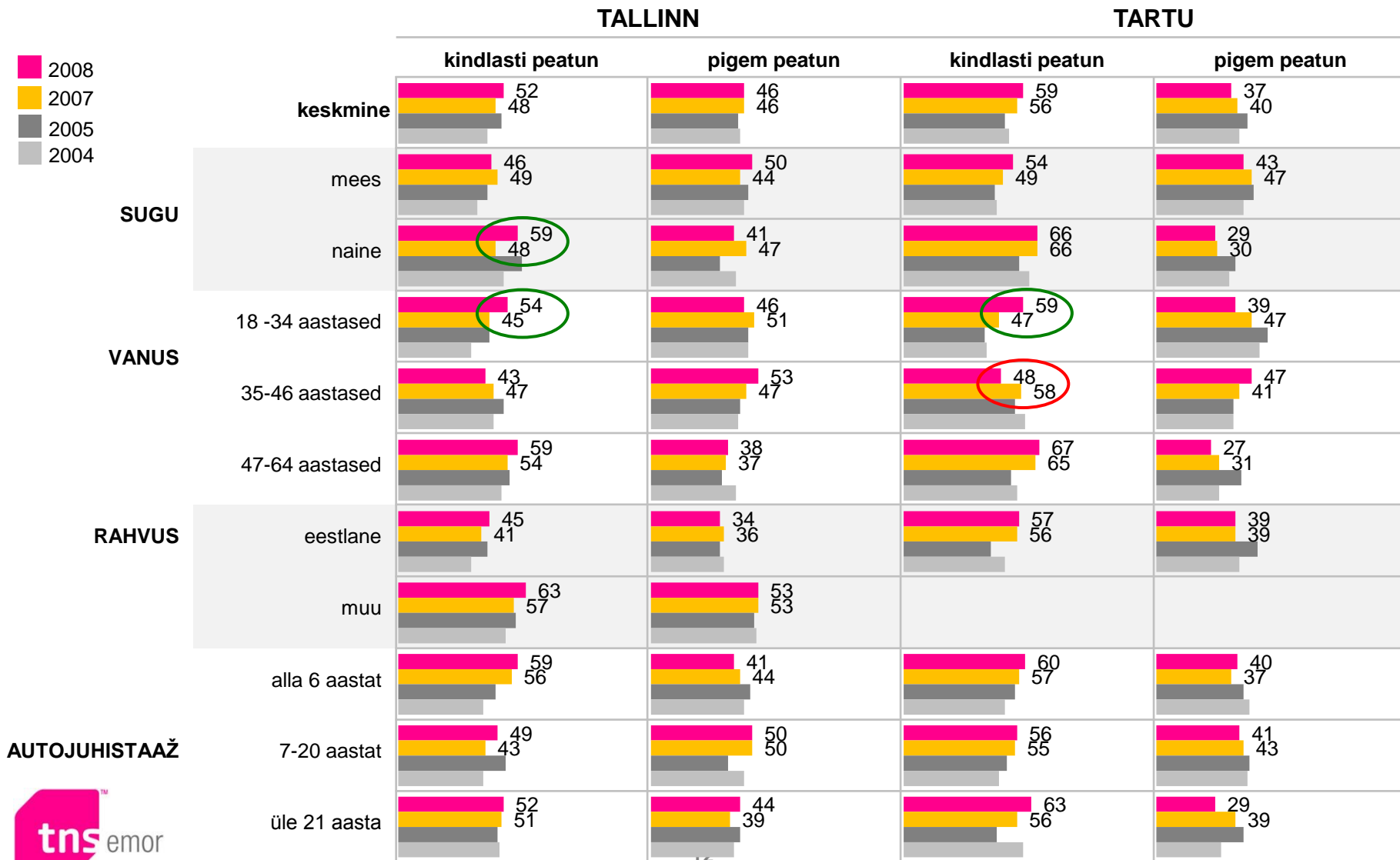
■ kindlasti peatun ■ pigem peatun ■ pigem/kindlasti ei peatu ■ ei oska öelda

autojuhtide käitumine vöötrajal

(rea% vastavast sihtrühmast)

Kas Te peatute reguleerimata ülekäiguraja ees juhul, kui üks inimene ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust?

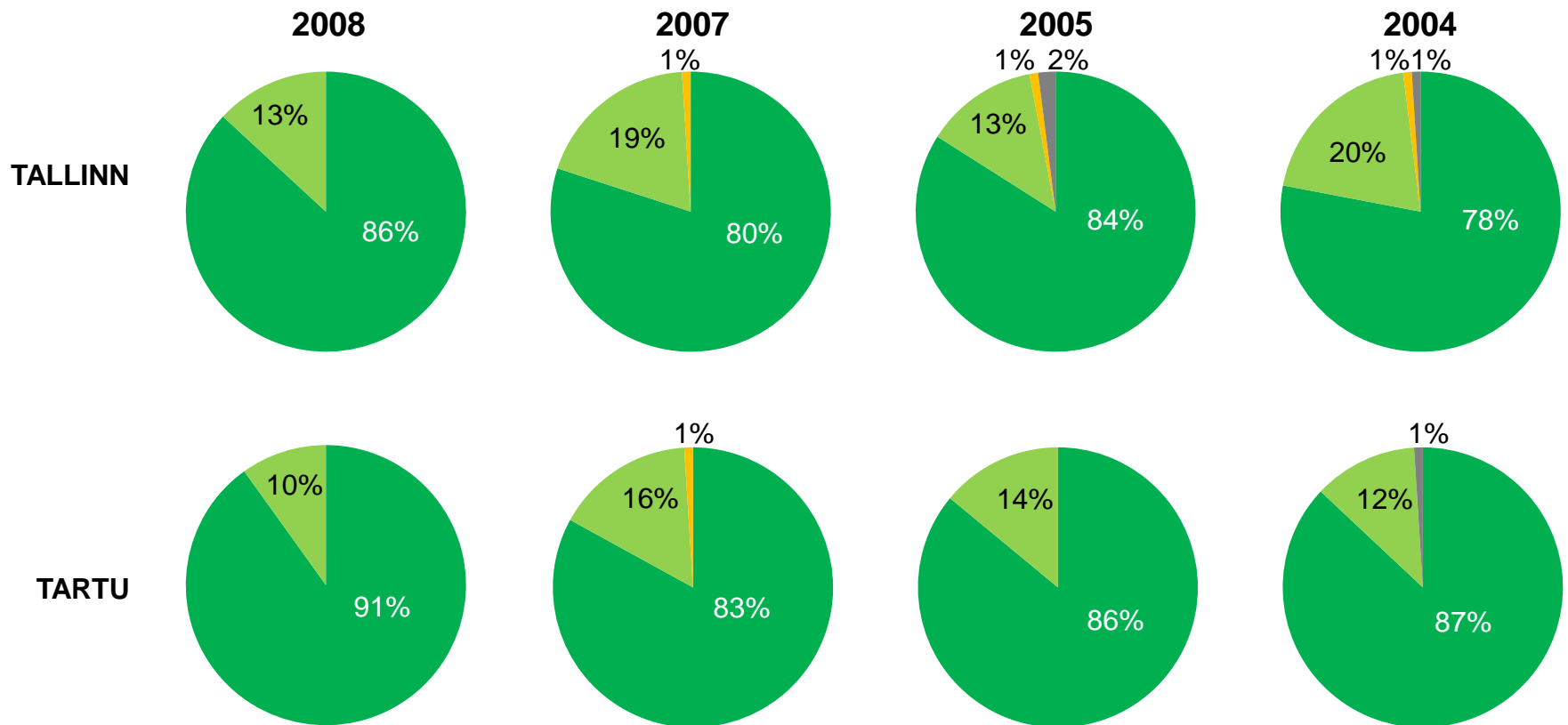
AUTOJUHI AASTAŽ

autojuhtide käitumine vöötrajal: aastate dünaamika

(% vastava linna autojuhtidest)

Kas Te peatute reguleerimata ülekäiguraja ees juhul, kui mitu inimest ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust?

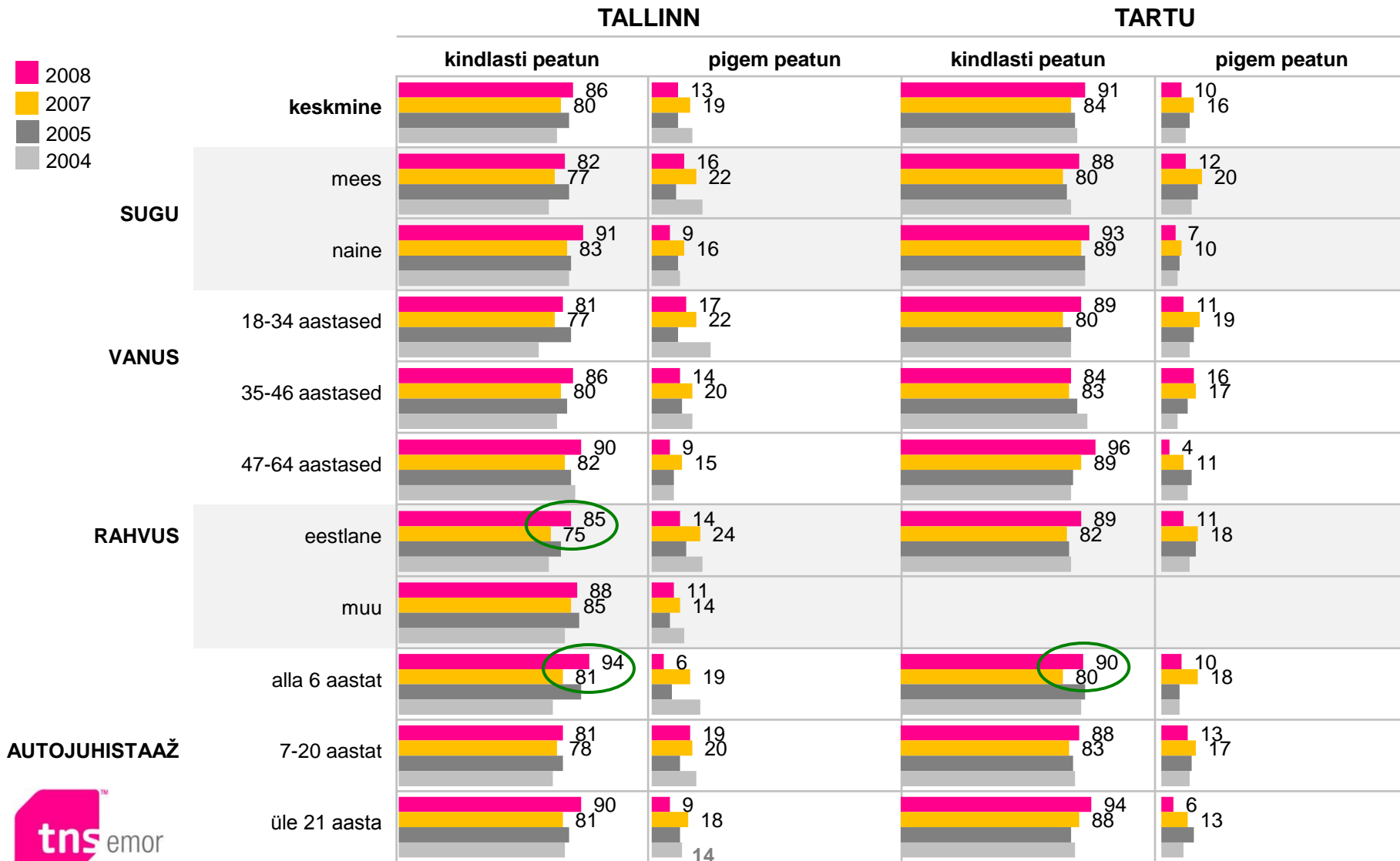
■ kindlasti peatun ■ pigem peatun ■ pigem/kindlasti ei peatu ■ ei oska öelda

autojuhtide käitumine vöötrajal

(rea% vastavast sihtrühmast)

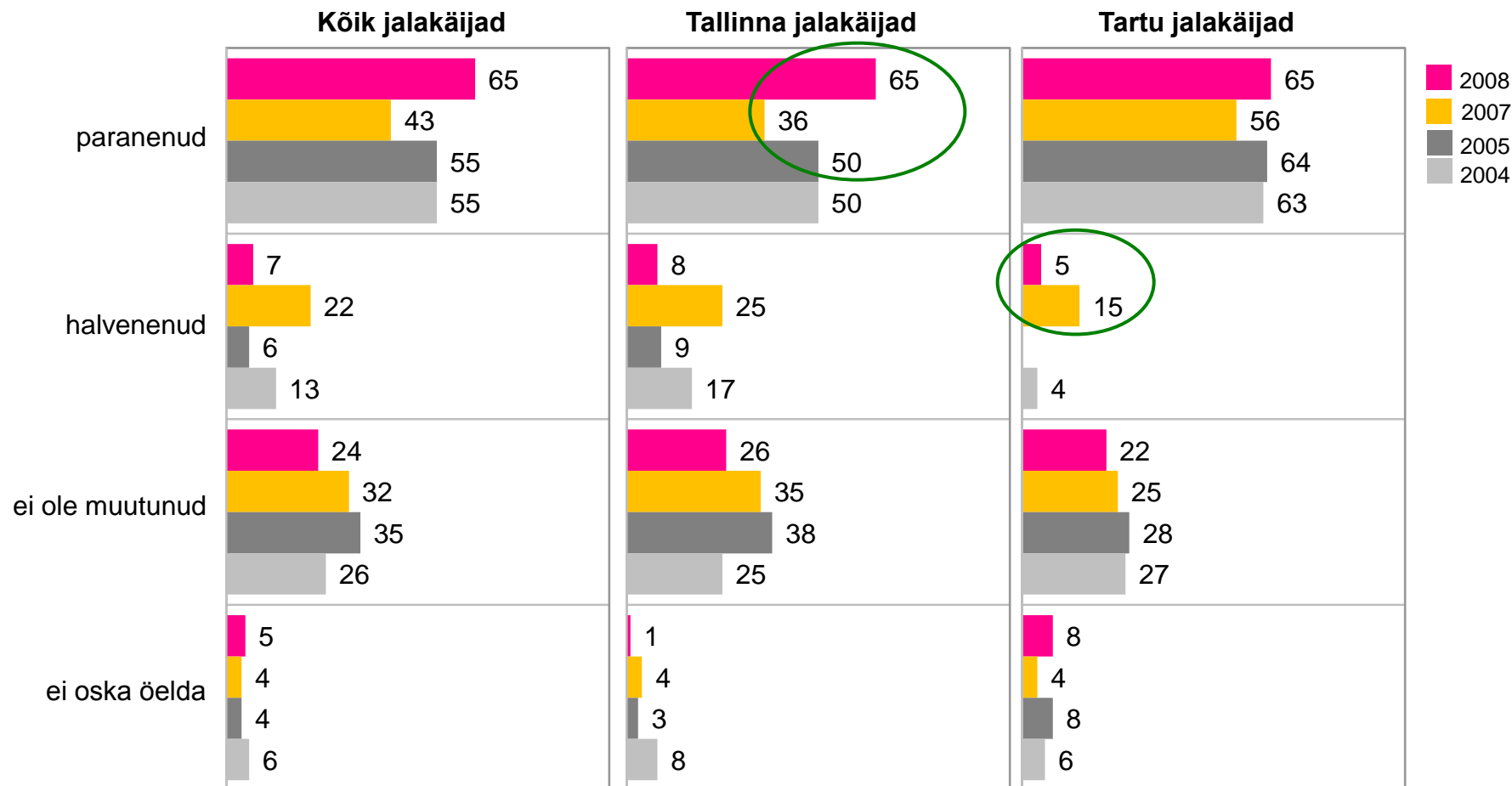
Kas Te peatute reguleerimata ülekäiguraja ees juhul, kui mitu inimest ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust?

AUTOJUHI AASTAŽ

hinnang autojuhtide käitumisele: vöötrajal jalakäijatele tee andmine on ...

(% jalakäijatest)

uuringu tulemused
suhtumine vöötraja käitumispõhimõtete
meeldetuletamisesse meedias

nii autojuhid kui jalakäijad usuvad, et meeldetuletus reeglitest ülekäigurajal on vajalik

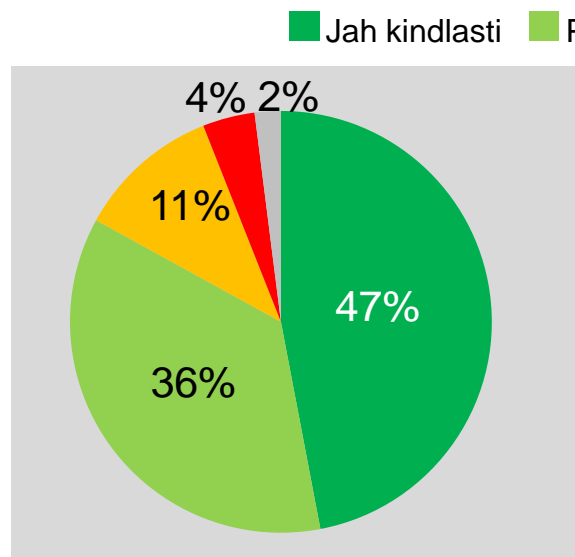
- Nii autojuhtidest kui jalakäijatest on paljud seda meelt, et aeg-ajalt on soovitatav meedias ülekäiguraja reegleid üle korrata. Ju see mõjutab inimesi enam ka vastavalt käituma
 - **Autojuhid peavad meeldetuletamist vähem oluliseks kui jalakäijad** – autojuhtidest 43% arvab, et seda tuleks kindlasti teha, samas kui jalakäijatest arvab nii 55%
- **Tartus on veendumus selles osas väiksem kui Tallinnas** (nii autojuhtide kui jalakäijate puhul). Nagu eespool juba viidatud, võib see johtuda Tartu paremast liikluskultuurist – sealsed autojuhid käituvad juba täna paremini kui seda teevad autojuhid Tallinnas ja ei pruugi meeldetuletust oluliseks pidada
 - **Eelmisel aastal olid Tallinna ja Tartu autojuhtide hinnangud sarnasemad**. Sel aastal on Tartu autojuhtide seas mitmes sihtrühmas veendumus oluliselt vähenenud: näiteks noored juhid ja vanemad juhid, naised, eestlased on mõneti meelt muutnud
- Tallinna autojuhtidest mõtte veendunumad pooldajad naised ja 35-46 aastased ning Tartus väiksema staažiga autojuhid
- **Tallinna jalakäijatest peab meeldetuletust oluliseks kaks inimest kolmest**, Tartus iga teine. Demograafiliste näitajate lõikes jalakäijate hinnangud oluliselt ei erine. Mõlemas linnas aga on võrreldes eelmise aastaga vähenenud mõtte pooldajate hulk 47-64.aastaste seas

meeldetuletus autojuhtidele: andke ülekäigurajal jalakäijale teed

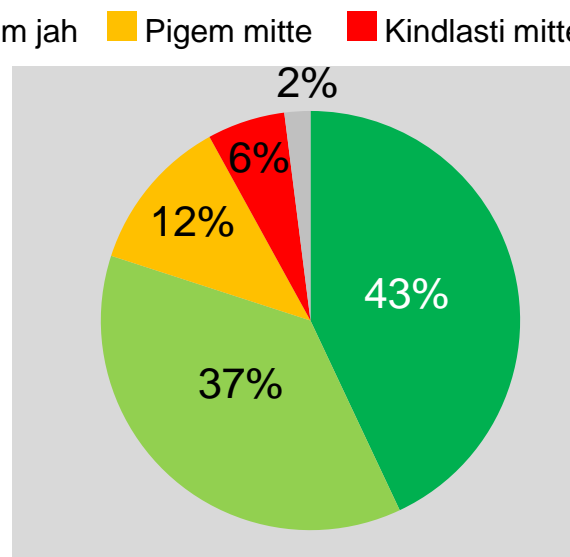
(% vastavast sihtrühmast)

Kas Teie hinnangul võiks meedias (ajakirjanduses, raadios, teles) olla sellekohane meeldetuletus, et sõidukijuht on kohustatud ülekäigurajal jalakäijale teed andma?

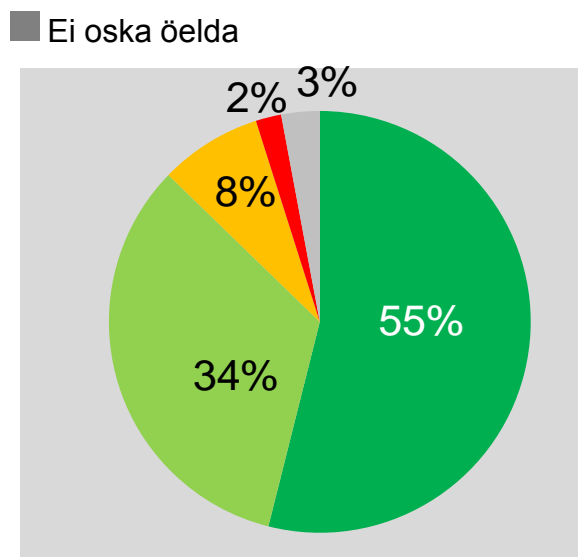
KÕIK VASTAJAD n=651

KÕIK AUTOJUHUD n=451

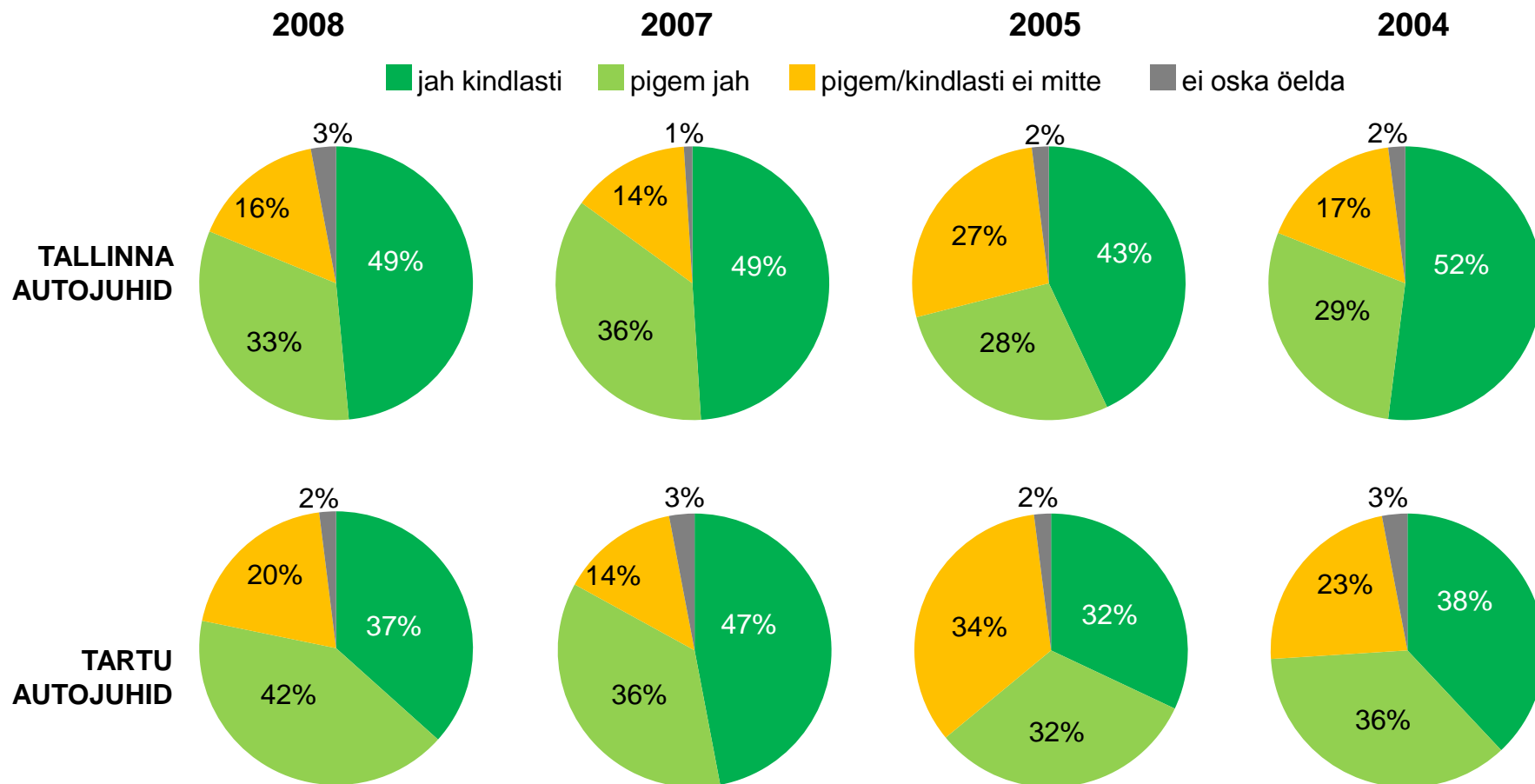

KÕIK JALAKÄIJAD n=200

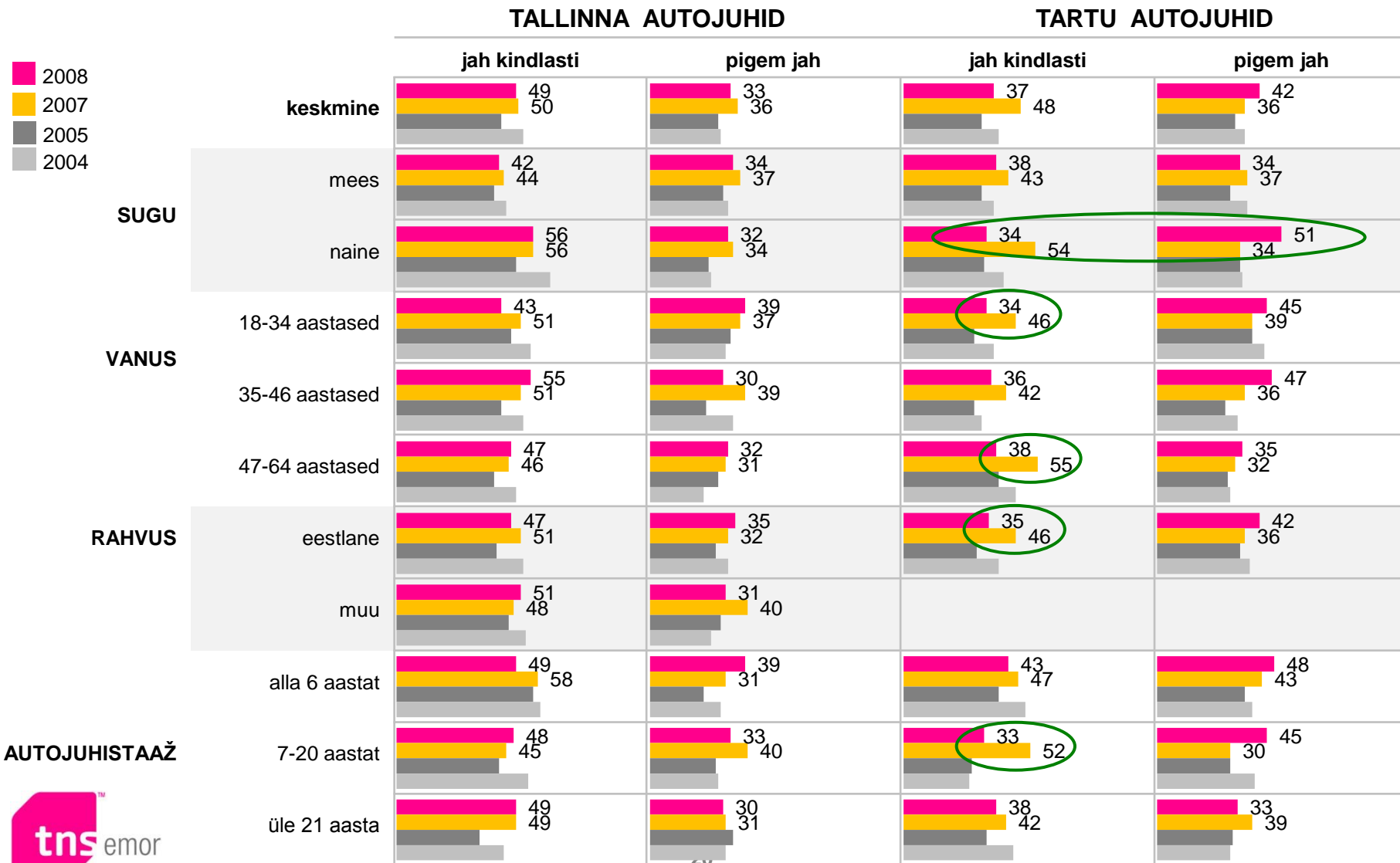
meeldetuletus autojuhtidele – andke ülekäigurajal jalakäijale teed

(% vastava linna autojuhtidest)

meeldetuletus autojuhtidele – andke ülekäigurajal jalakäijale teed

(rea% vastavast sihtrühmast)

AUTOJUHI
AAS

meeldetuletus autojuhtidele – andke ülekäigurajal jalakäijale teed

(% vastava linna jalakäijatest)

2008

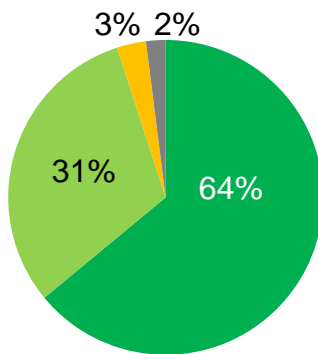
2007

2005

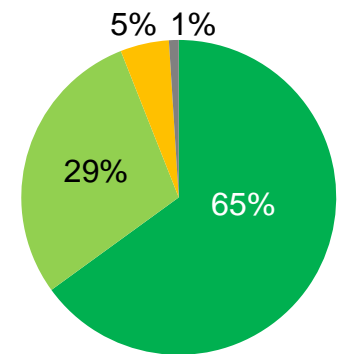
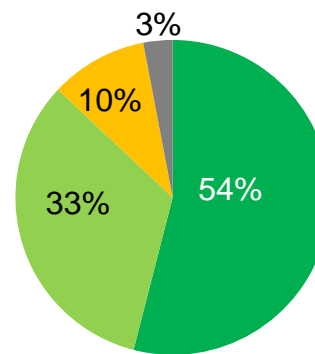
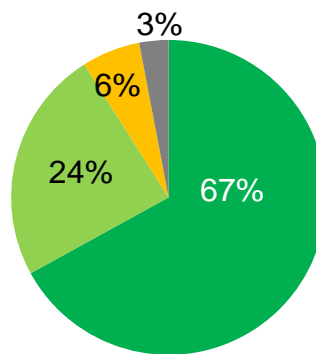
2004

■ jah kindlasti
 ■ pigem jah
 ■ pigem/kindlasti ei mitte
 ■ ei oska öelda

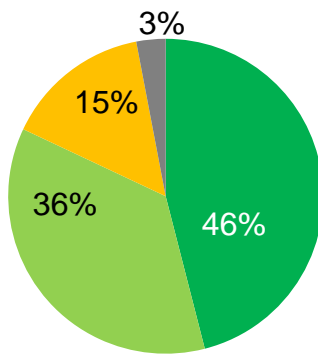
TALLINNA
JALAKÄIJAD

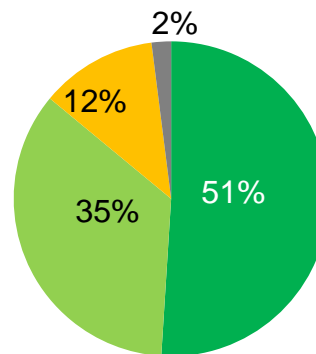
n=100

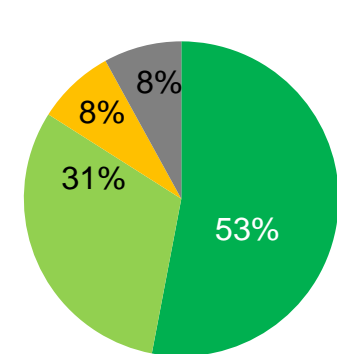
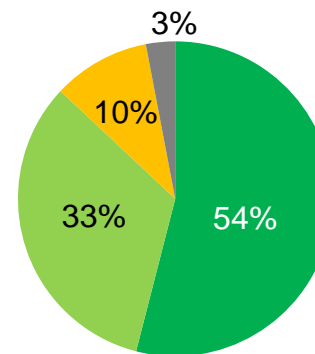
TARTU
JALAKÄIJAD

n=100

n=52

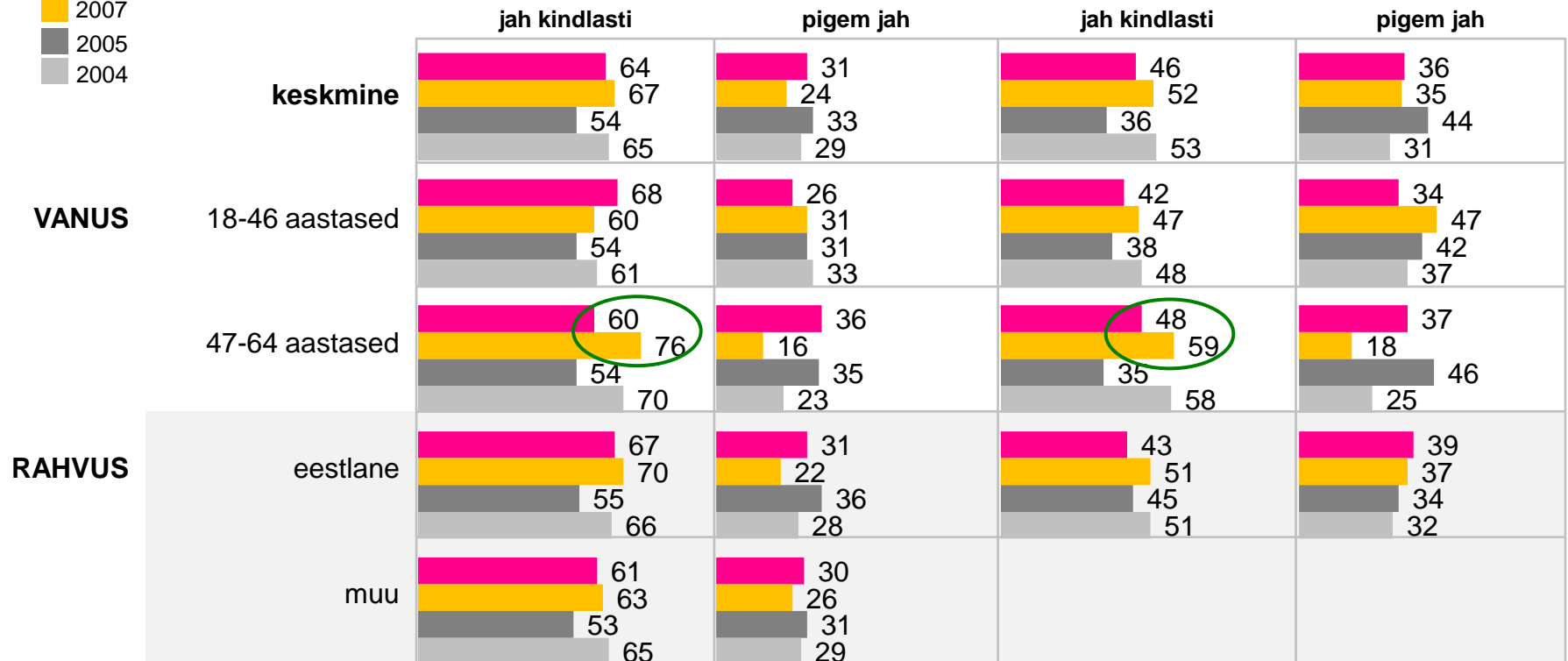

meeldetuletus autojuhtidele – andke ülekäigurajal jalakäijale teed

(rea% vastavast sihtrühmast)

TALLINNA JALAKÄIJAD

TARTU JALAKÄIJAD

uuringu tulemused

liikluskampaania märkamine

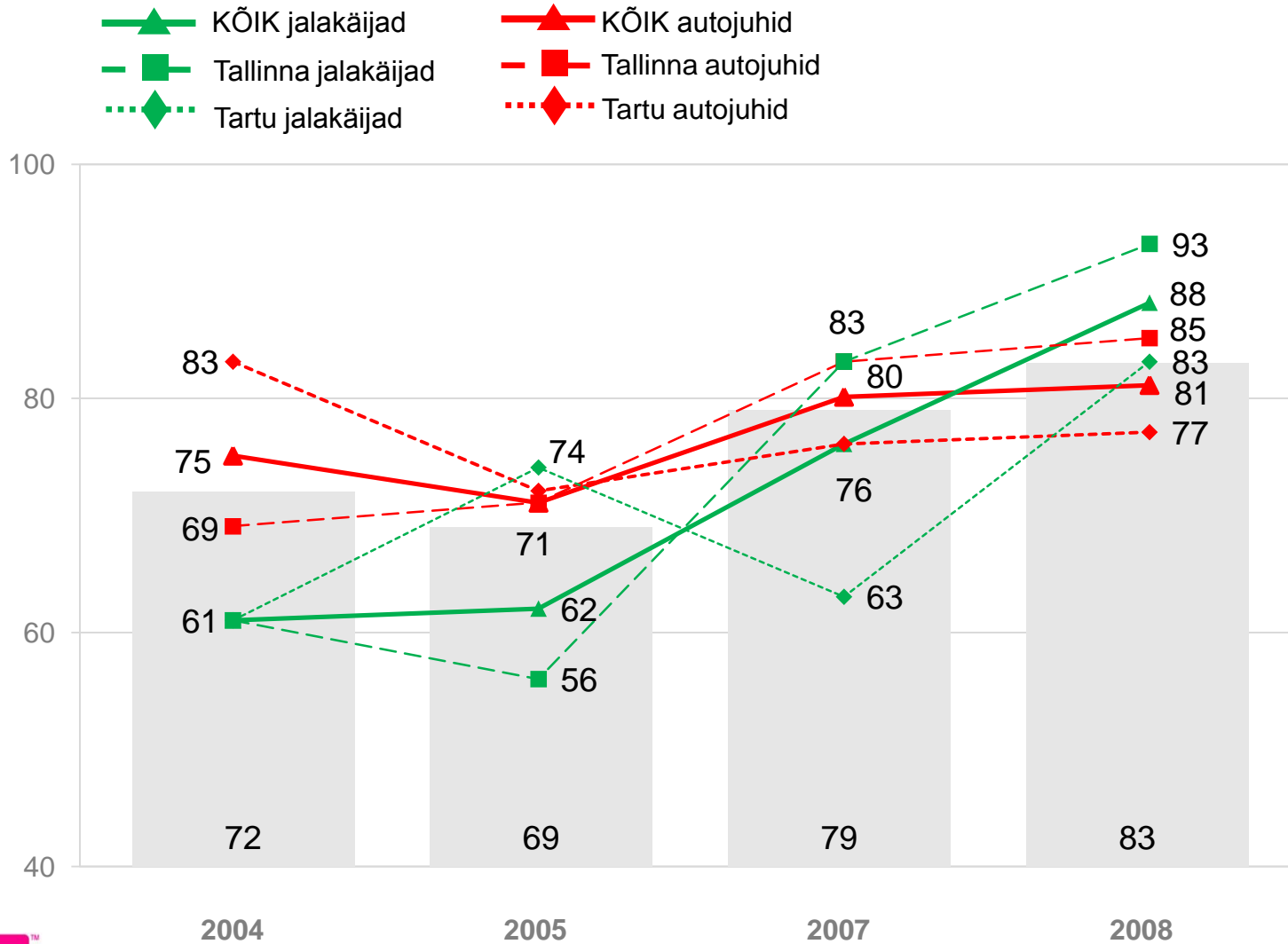

liikluskampaaniat märkasid rohkem jalakäijad; kampaania on mõjutanud autojuhte teisiti käituma

- Aasta-aastalt on enam liiklejaid, kes liikluskampaaniat märkavad (kõikide vastajate seas 79%→83%).
Seega on kampaaniasõnum selge ning selle kordamine tundub hea mõte olevat
 - Kõige enam on **kampaania silma jäänud Tallinna jalakäijatele ja autojuhtidele** (vastavalt 93% ja 85%). Tartus märkas seda veidi vähem liiklejaid, kuid samamoodi jäi jalakäijatele kampaania enam silma kui autojuhtidele (vastavalt 83% ja 77%)
 - Kui eelmisel aastal oli jalakäijate ja autojuhtide seas kampaania märkajaid samal määral, siis **sel aastal on jalakäijate seas kampaaniat märganuid inimesi autojuhtidega võrreldes oluliselt rohkem** (76%→88%)
 - Üldistatult võib öelda, et kampaania on veidi enam silma jäänud noorematele vanusrühmadele ja muust rahvusest inimestele
- Sarnaselt eelmisele aastale **märkasid nii jalakäijad kui autojuhid kampaaniat eelkõige välimeedias ja teles**. Tallinna liiklejad märkasid seda rohkem välimeedias ja Tartu liiklejad rohkem teles. Tallinna autojuhtidest iga neljas kuulis sellest ka raadio vahendusel.
 - Võrreldes eelmise aastaga nimetati telet ja välimeediat vähem kui 2007.a. Reklaamimahtude uuringu AdEx kohaselt olid sel aastal Maanteeameti kulutused kampaaniale aga oluliselt suuremad kui 2007.a. kas on suhteliselt paljude liiklejate jaoks kampaania muutunud tavapäraseks – inimesed teavad, et nad on seda näinud, aga ei oska nimetada, kus täpselt?
 - Mitte-eestlased nägid kampaaniat eelkõige teles (43%), välimeedias (38%) ja raadios (22%)
- Nii jalakäijad kui autojuhid usuvad, et **kampaania on positiivselt mõjutanud autojuhtide käitumist** (kõikidest vastajatest neli inimest viiest on seda meelt)
 - Sel aastal on kõikides sihtrühmades **antud ainult positiivseid hinnanguid**, negatiivseid hinnanguid andis vaid 1% autojuhtidest. Iga kümnes arvas, et kampaania autojuhtide käitumist ei mõjutanud
 - Kõige olulisema hüppe on teinud Tartu autojuhtide hinnangud: väga positiivsete hinnangute andjaid oli kaks korda niipalju kui aasta tagasi (17%→33%)
 - Vaadeldes tulemusi sihtrühmade lõikes on positiivne, et **väiksema staažiga autojuhid kampaania positiivset mõju autojuhtidele varasemast enam tunnetavad ja tunnistavad**. Ju nad vastuste andmisel ka endi käitumist silmas peavad

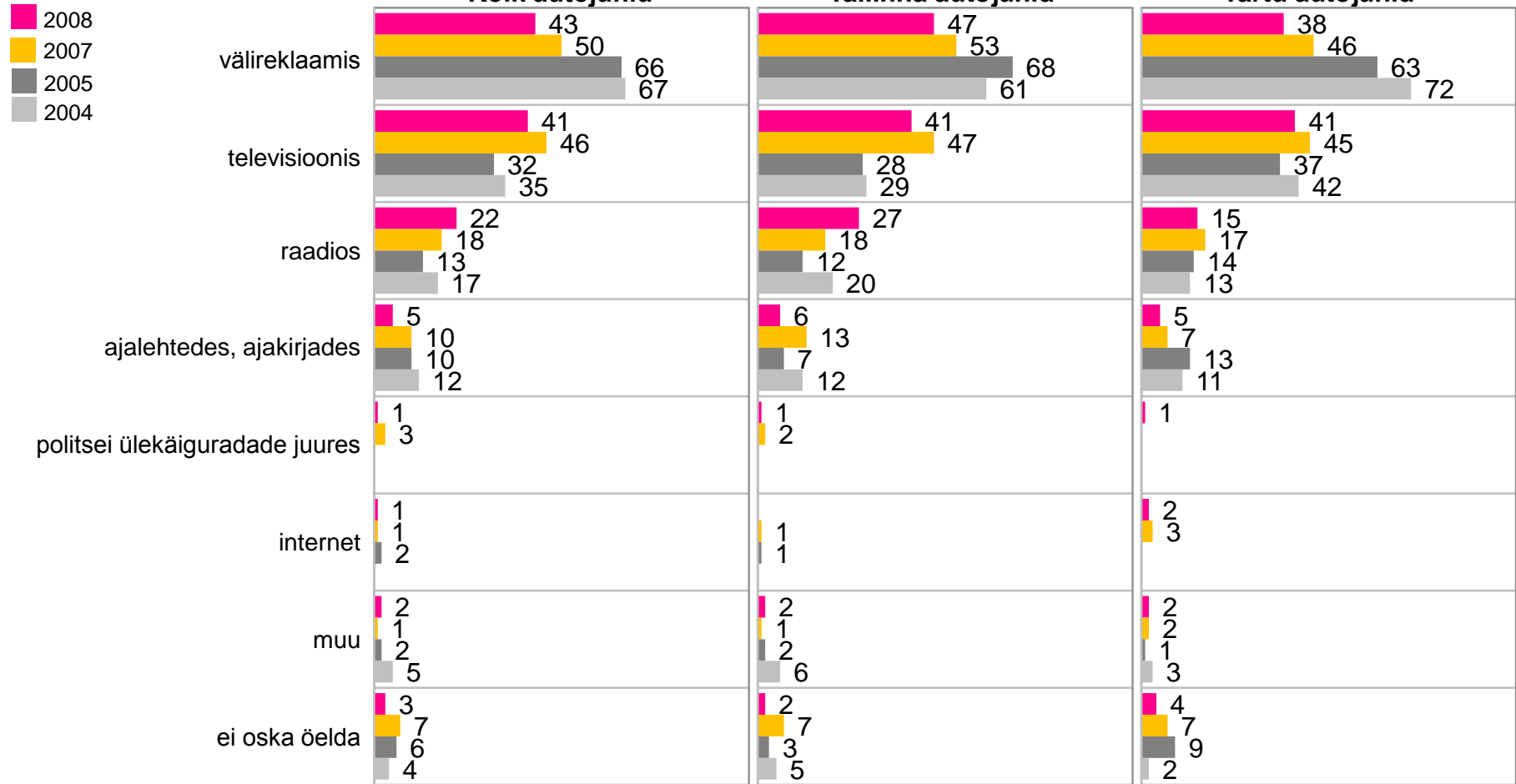
liikluskampaania "targem võtab hoo maha" märkamine

(% vastavast sihtrühmast)

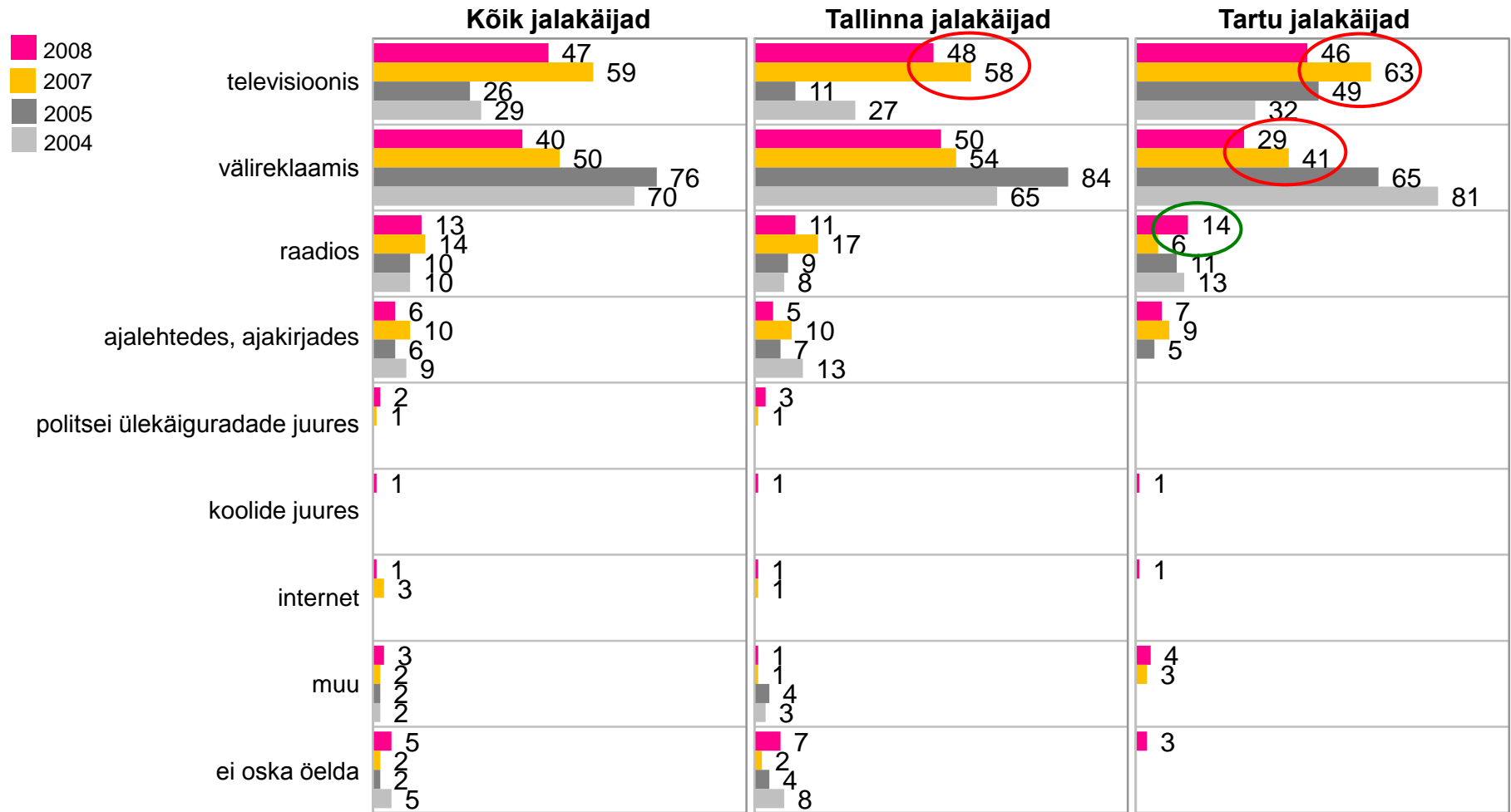
liikluskampaania märkamine meediakanalites

(veeru% sihtrühmast)

liikluskampaania märkamine meediakanalites

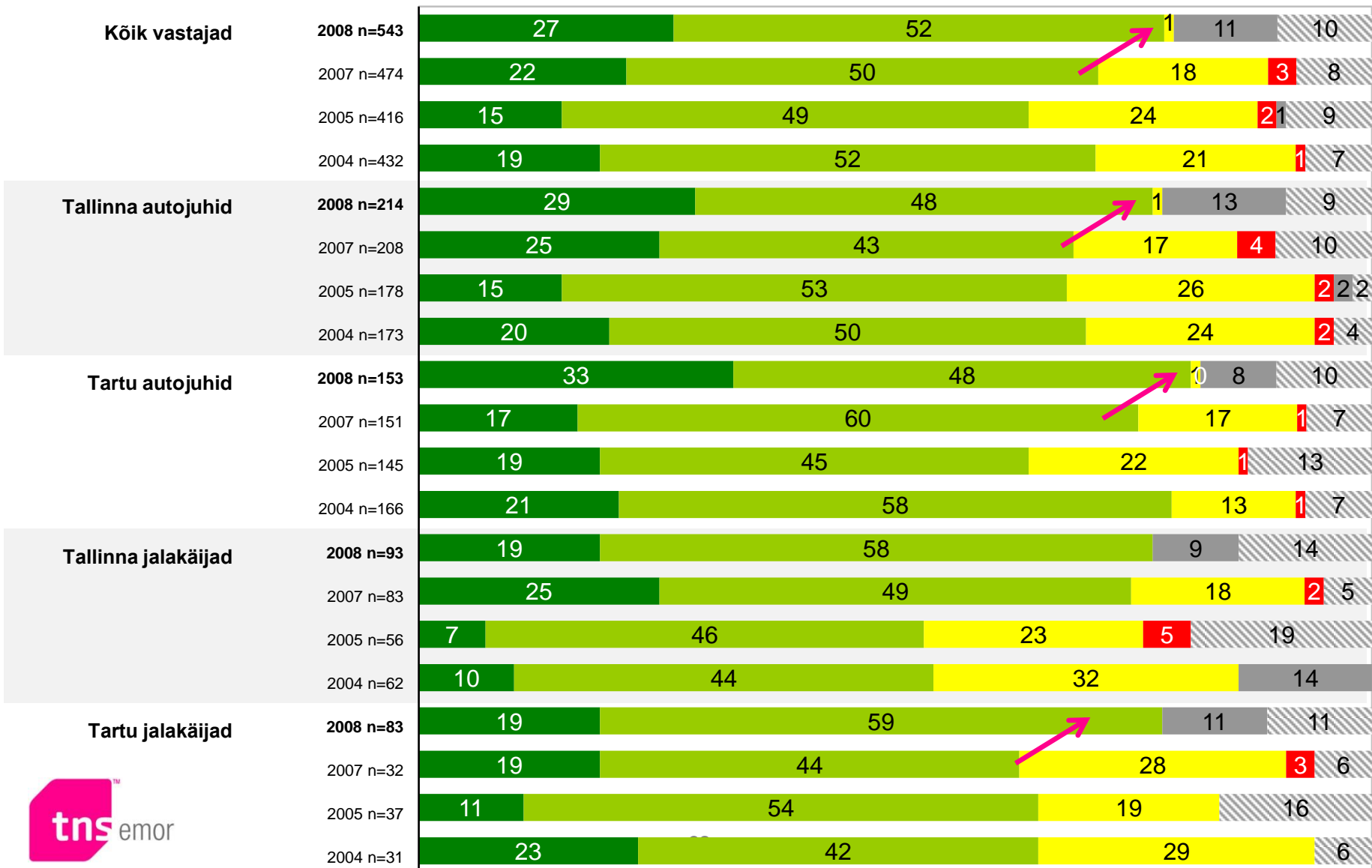
(veeru% sihtrühmast)

liikluskampaania mõju autojuhtide käitumisele

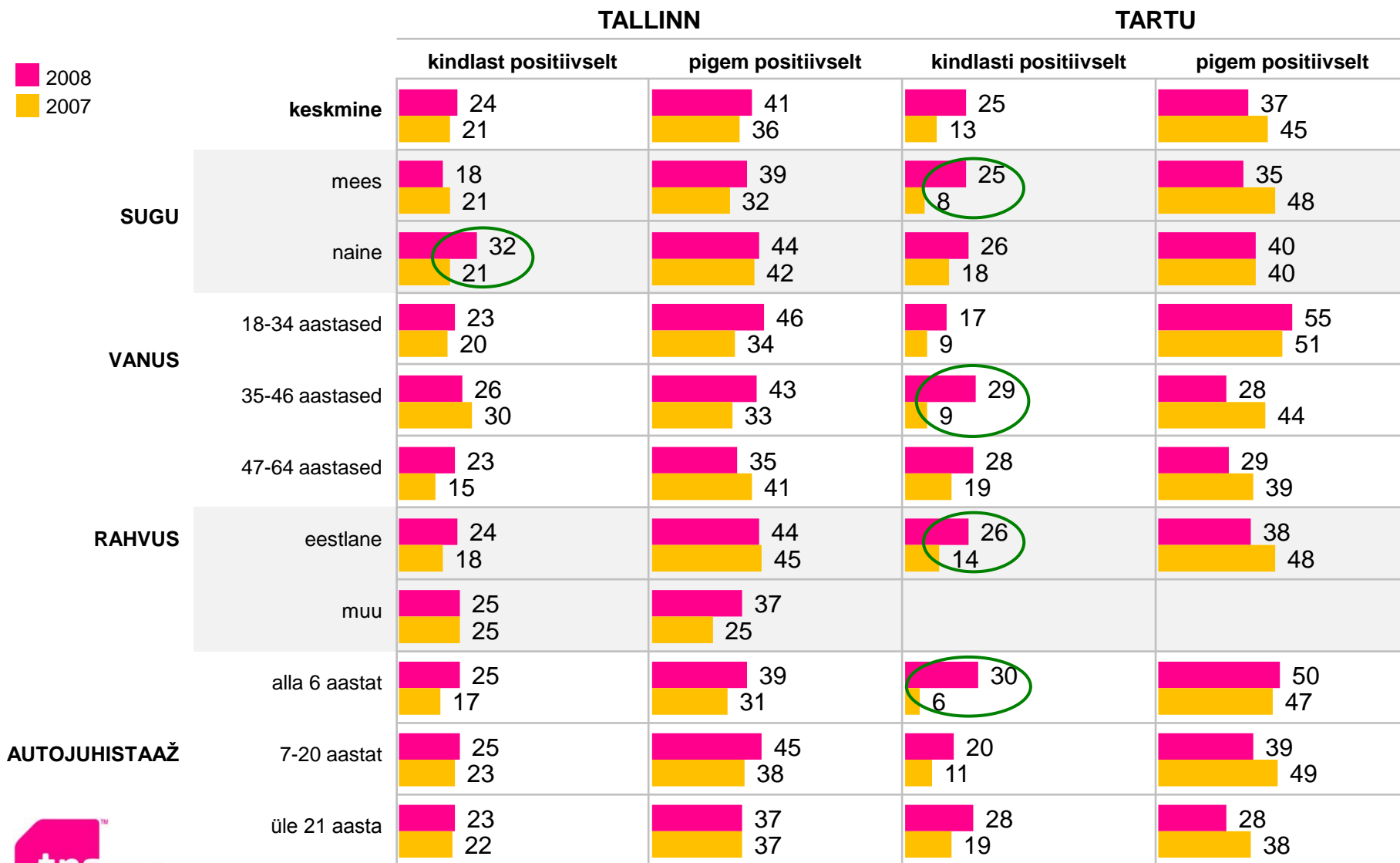
(% nendest, kes märkasid reklaami – autojuhid ja jalakäijad)

■ kindlasti positiivselt ■ pigem positiivselt ■ pigem negatiivselt ■ kindlasti negatiivselt ■ kampaania ei mõjutanud autojuhtide käitumist ■ EI OSKA ÖELDA

liikluskampaania mõju autojuhtide käitumisele

(rea% vastavast sihtrühmast, kes märkas reklaami – autojuhid ja jalakäijad)

uuringu tulemused
suhtumine piirkiiruse
vähendamisesse kesklinnas

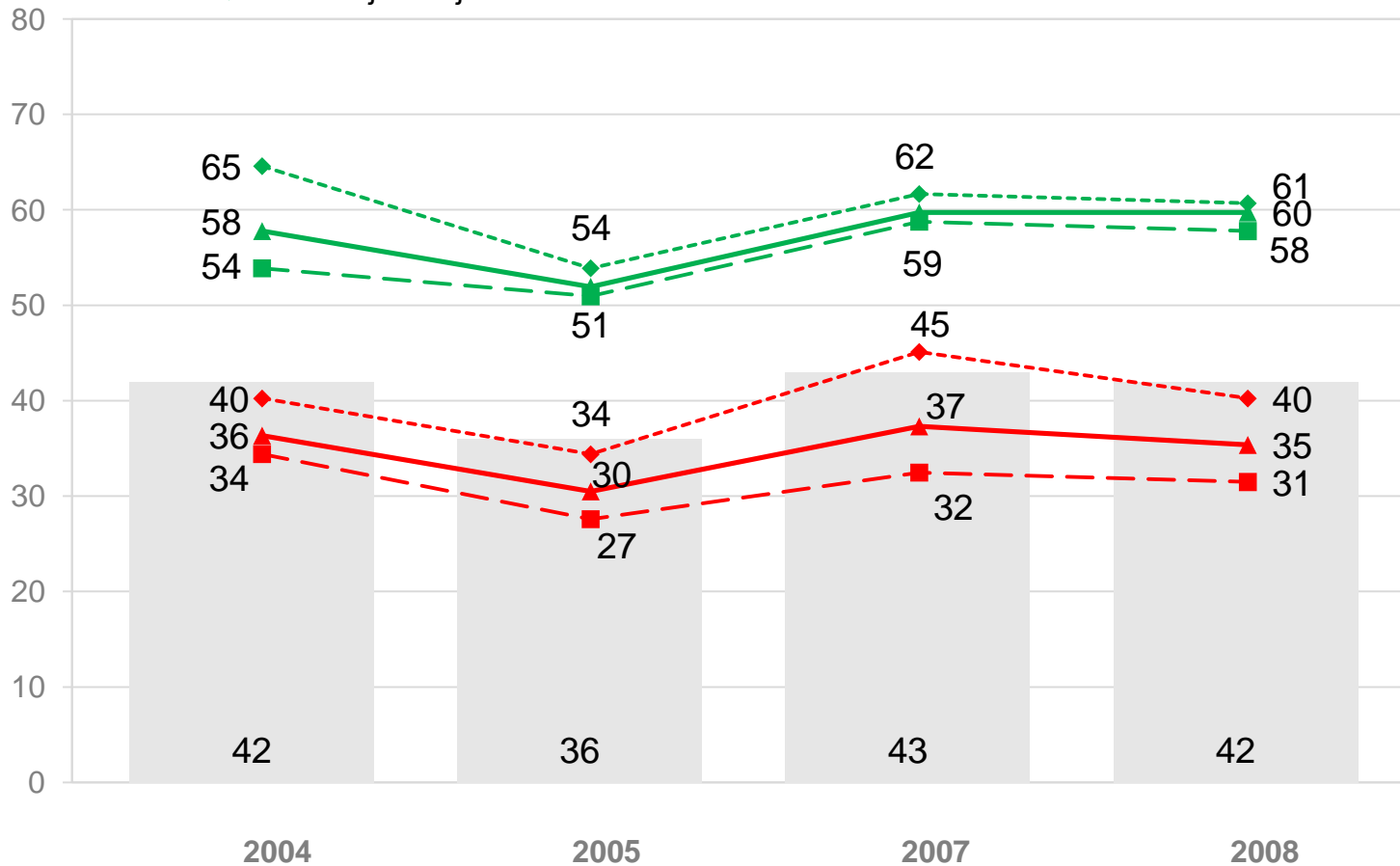
piirkiiruse vähendamine kesklinnas **jalakäijate poolt oodatud**; liikluskultuur jätab täna soovida

- Sarnaselt eelmiste aastatega **suhtuvad piirkiiruse vähendamisesse jalakäijad positiivsemalt kui autojuhid** – 60% jalakäijatest peab seda vajalikuks, sama meelt on vaid 35% autojuhtidest
 - Tallinna ja Tartu jalakäijate seas on piirkiiruse vähendamise poolt samaväärne osa inimesi
 - Autojuhtide seas on sellega rohkem nõus Tartu inimesed, nii oli see ka eelmisel aastal. Samas, võrreldes eelmise aastaga, on tartlaste seas seekord vähem madalama piirkiiruse pooldajaid (45%→40%)
- Need, kes on piirkiiruse vähendamisega nõus, toovad põhjenduseks eelkõige jalakäijate ohutuse
 - Kommentaaridest nähtub, et **oluliseks probleemiks on liikluskultuur**, seda toodi esile nii autojuhtide kui jalakäijate poolt. Teisisõnu, kui suudetaks tagada kiirus 50km/h, juba siis oleks liiklus jalakäijatele ohutum

suhtumine piirkiiruse vähendamisesse kesklinnas

(% vastavast sihtrühmast)

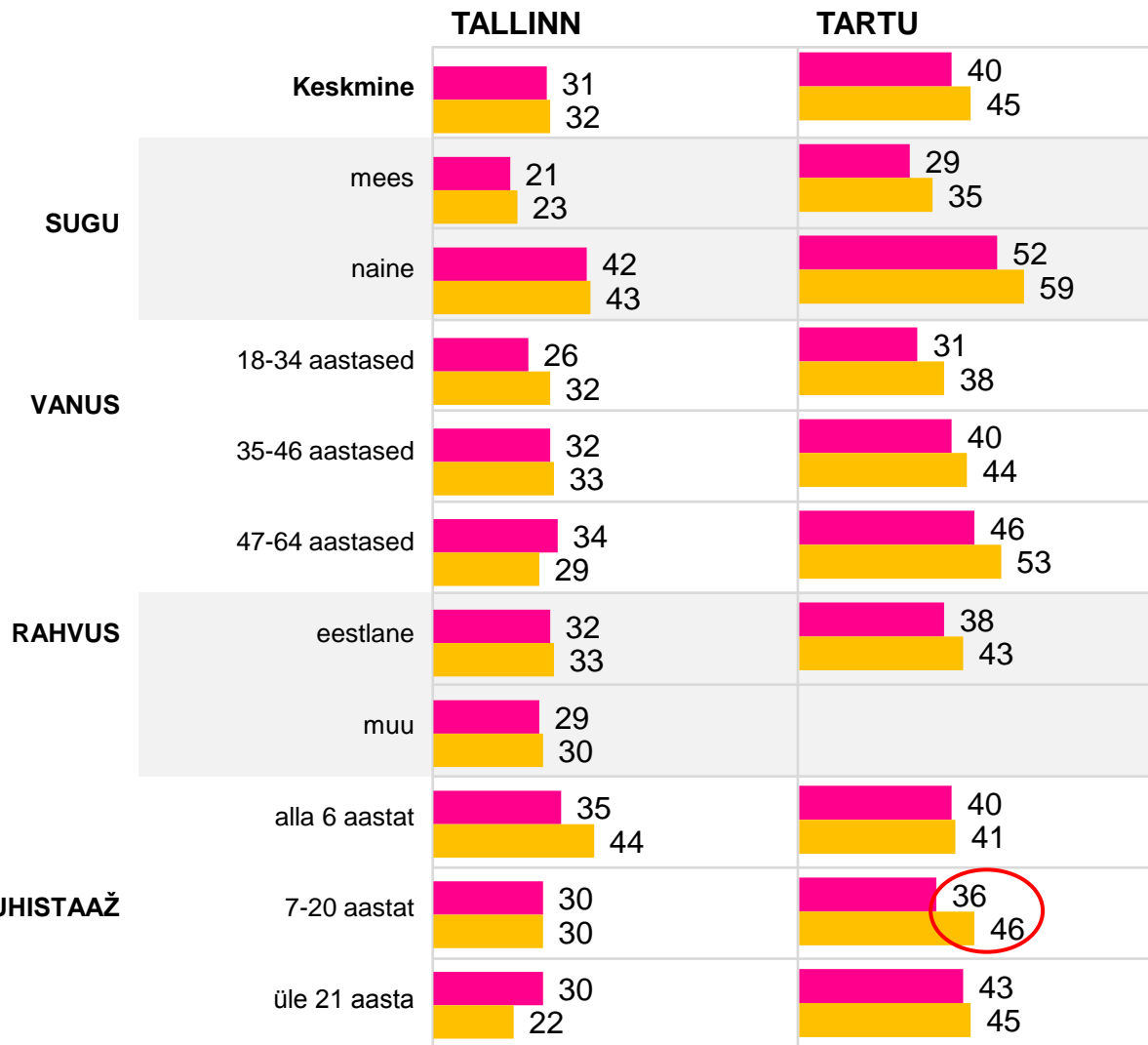
- ▲— KÕIK jalakäijad
- Tallinna jalakäijad
- ◆···· Tartu jalakäijad
- ▲— KÕIK autojuhid
- Tallinna autojuhid
- ◆···· Tartu autojuhid

autojuhtide suhtumine piirkiiruse vähendamisesse

(rea% vastavast sihtrühmast)

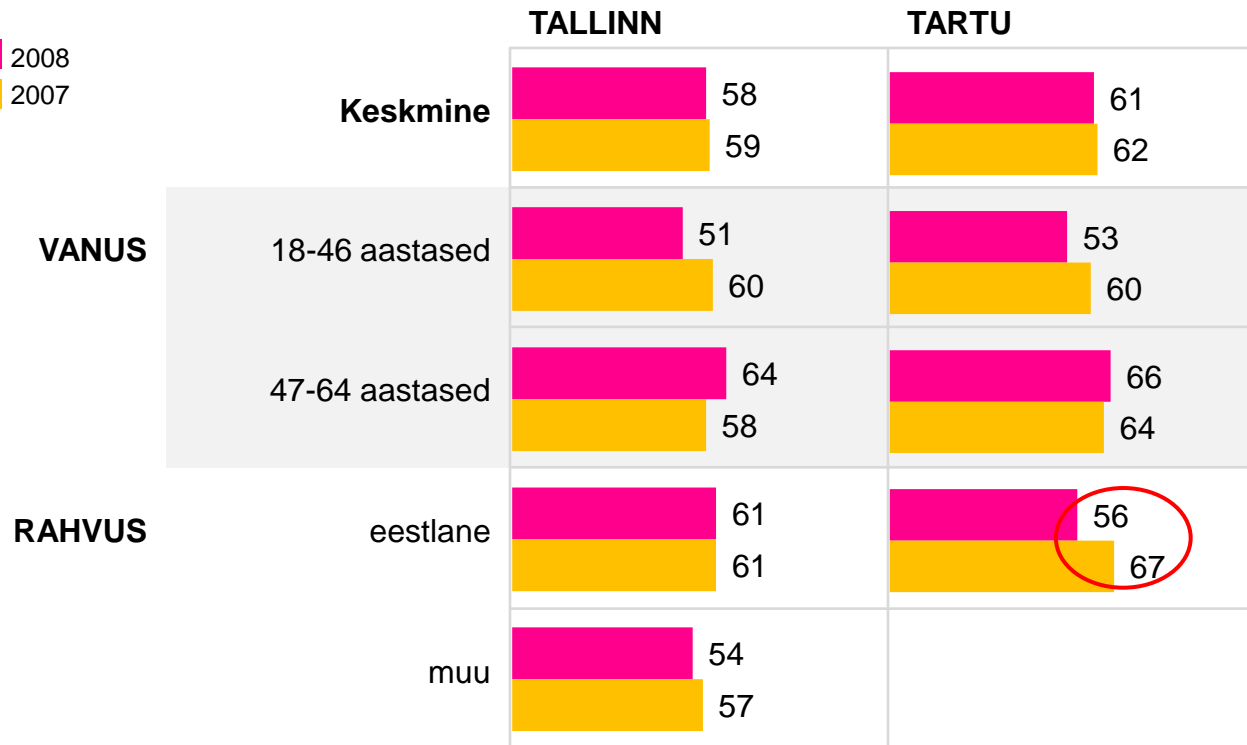
2008
2007

jalakäijate suhtumine piirkiiruse vähendamisesse

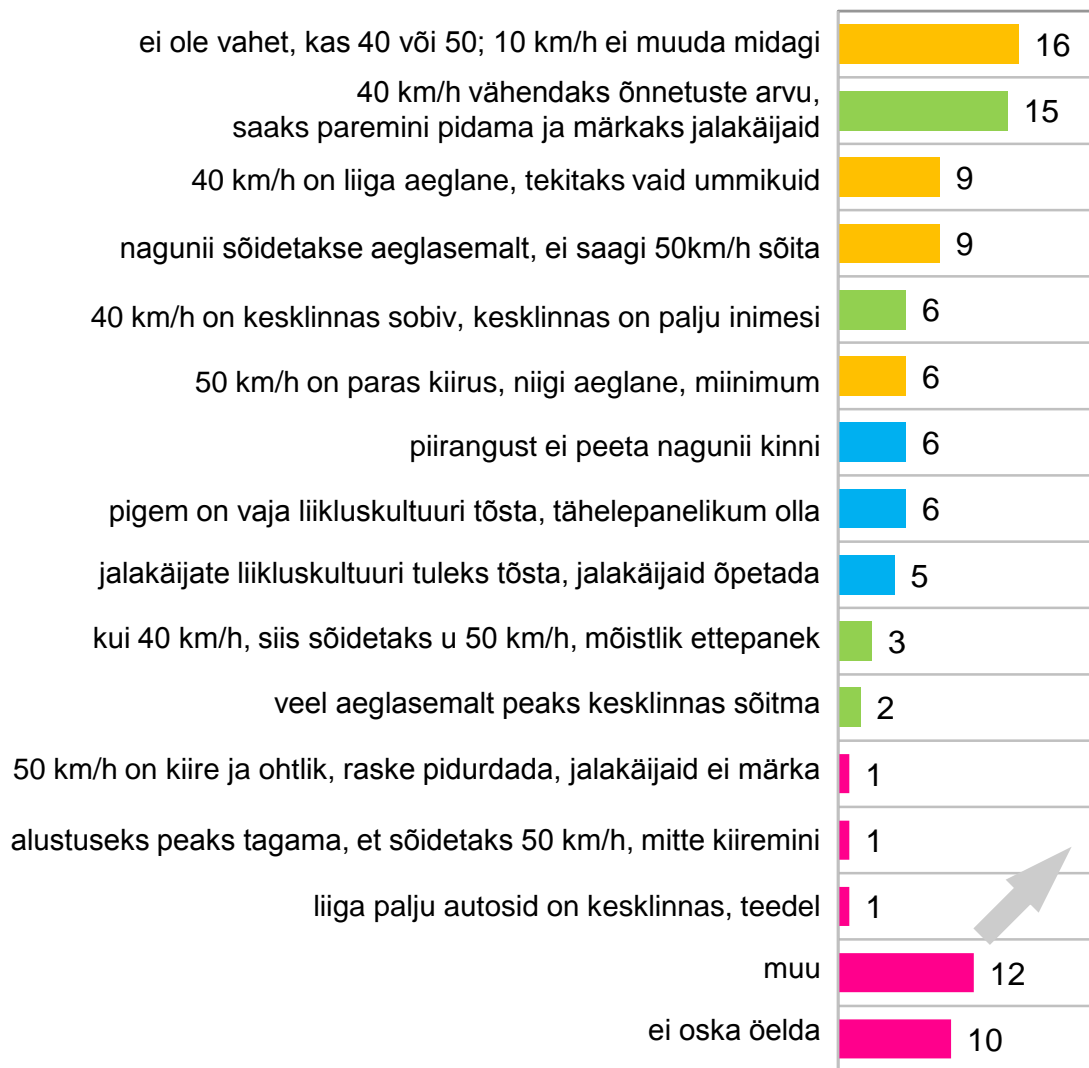
(rea% vastavast sihtrühmast)

■ 2008
■ 2007

põhjendused piirkiiruse muutmiseks kesklinnas

(% kõikidest vastajatest)

- Autode tehnilisele seisukorrale mõjub aeglane kiirus halvasti ja ka keskkonna saastatus kesklinnas oleks suurem.
- Autojuhid ju võtavad hoo maha kui näevad inimesi sebra juures.
- Autojuht saab niigi kiirelt edasi võrreldes jalakäijaga.
- Jalakäijad võiksid olla tunnelites.
- Juhid muutuvad veel närvilisemaks.
- Kesklinn polegi kõige ohtlikum koht.
- Kesklinnas ei tohiks üldse autod sõita, va. kiirabi ja politsei.
- Kui 50ga sõidad ja ei ole varjatud ülekäigurada, saad ka pidama, märk annab teada, et ülekäigurada tuleb ja saad hoo maha võtta.
- Valgustatud võiksid olla ülekäigurajad, et hakkaksid paremini silma.
- Kui kihutajaid ei ole, siis ei ole vaja.
- Kuna noori on roolis väga palju, peaks nende kihutamiste pärast juba kiirust piirama 40 km/h.
- Lamavad politseinikke pigem rohkem juurde ehitada teedele.
- Liiga kiiresti sõidetakse ja ummistavad ülekäigurajad, ei peatu õigel ajal.
- Linnaliiklus on liiga keeruliseks läinud, ei jõua jälgida.
- Võiks teha nii nagu on teistes riikides, kus teed mitmekorruselised.
- Märkidega on niigi piirangud olemas, kus vajalik.
- Seadust järgima ei hakata niikuinii, tuleb palju ummikuid, valgusfoorid pidurdavad kiirust ja puudub roheline tee tsoon.
- Jne...

uuringu kokkuvõte ja soovitused

autojuhtide käitumine on parem kui enne, ent siiski on hea vöötraja reegleid aeg-ajalt meelde tuletada

- Autojuhid on jätkuvalt väga positiivsed enda käitumise suhtes – üheksa juhti kümnest väidetavalt peatub, kui ülekäiguraja ees ootab mitu inimest. Vähemalt iga teine autojuht nii Tallinnas kui Tartus väidab, et peatub kindlasti, kui ülekäiguraja ees ootab üks inimene
 - Tartlaste seas paistab liikluskultuur selles osas kõrgem – need, kes on valmis peatuma, väidavad, et nad teevad seda kindlasti
- Jalakäijad kinnitavad seekord autojuhtide sõnu: 65% Tallinna ja Tartu jalakäijatest on arvamusel, et juhtide käitumine ülekäiguraja ees on paranenud (2007.a arvas nii 56% Tartu jalakäijatest ja 36% Tallinna jalakäijatest)
- Iga teine autojuht ja jalakäija usub, et aeg-ajalt on soovitatav meedias ülekäiguraja reegleid üle korrata. Ju liiklejad usuvad selle positiivsesse mõjusse nende endi käitumise kujundajana
 - Tartus on veendumus selles osas väiksem kui Tallinnas (nii autojuhtide kui jalakäijate puhul). See võib johtuda Tartu paremast liikluskultuurist – ehk käituvad seal autojuhid juba täna paremini, kui seda teevad autojuhid Tallinnas, ja ei pruugi meeldetuletust vajada
 - Tallinna jalakäijatest peab meeldetuletust oluliseks kaks inimest kolmest, Tartus iga teine
- Aasta-aastalt on rohkem liiklejaid, kes liikluskampaaniat märkavad (kõikide vastajate seas 79%->83%). Seega on kampaaniasõnum selge ja nagu eespool mainitud, ka inimestele oluline. Nii et selle kordamine tundub hea mõte olevat
 - kampaania on rohkem silma jäänud tallinlastele ja jalakäijatele (vrld 2007.a, siis olid märkamise tasemed autojuhtide ja jalakäijate seas samal tasemel)

liikluskampaania varasmeast rohkem märgatud, selle mõju autojuhtide käitumisele on positiivne

- Sarnaselt eelmisele aastale märkasid nii jalakäijad kui autojuhid kampaaniat eelkõige välimeedias ja teles. Tallinna liiklejad märkasid seda rohkem välimeedias ja Tartu liiklejad rohkem teles. Tallinna autojuhtidest iga neljas kuulis sellest ka radio vahendusel.
 - Võrreldes eelmise aastaga nimetati telet ja välimeediat vähem kui 2007.a. See on mõnevõrra üllatav, sest kampaania maht oli seekord oluliselt suurem. Kas on suhteliselt paljude liiklejate jaoks kampaania muutunud liialt tavapäraseks – inimesed teavad, et nad on seda näinud, aga ei oska nimetada, kus täpselt?
- Nii jalakäijad kui autojuhid valdavalt usuvad, et kampaania on positiivselt mõjutanud autojuhtide käitumist (kõikidest vastajatest neli inimest viiest on seda meelt). Vaid iga kümnes arvas, et kampaania autojuhtide käitumist ei mõjutanud
 - Tartu autojuhtide seas oli kaks korda rohkem neid, kes olid kindlalt veendunud kampaania positiivses mõjus juhtide käitumisele (17%→33%)
 - Positiivne on, et väiksema staažiga autojuhid hindasid autojuhtide käitumist paremaks
- Sarnaselt eelmiste aastatega suhtuvad piirkiiruse vähendamisesse jalakäijad positiivsemalt kui autojuhid – 60% jalakäijatest peab seda vajalikuks, sama meelt on vaid 35% autojuhtidest
- Need, kes on piirkiiruse vähendamisega nõus, toovad põhjenduseks eelkõige jalakäijate ohutuse
 - Kommentaaridest nähtub, et liikluskultuur on paljude hinnangul oluliseks probleemiks

lisad

lisad

lisa 1

projekti tööühm

- Tellijapoolne kontaktisik: Urve Sellenberg (Maanteeamet)
 - Uuringu aruanne: Ülle Pärnoja
 - Küsitluse koordineerija: Kaja Nebel
 - Ankeedi programmeerija: Kalev Mitt
 - Andmetöötlus: Kalev Mitt
 - Joonised: Grete Maria Vürst
-
- Kontaktandmed:
 - Telefon: 6268582
 - Üldtelefon: 6268500
 - Faks: 6268501
 - E-mail: ylle.parnoja@emor.ee
 - Aadress: Ahtri 12, 6.korrus, 10151 Tallinn

lisa 2

uuringu ankeet

lisa 3

lahtised vastused